Nordland FYLKESKOMMUNE

Sortland kommune
Malene Husby
Postboks 117
8401 SORTLAND

Deres ref.:	Deres dato:	Vår ref.:	Vår dato:
23/11308	06.12.2023	23/18945-3 23/155340	10.01.2024

Uttalelse - dispensasjonssøknad for etablering av sjøbunnsdeponi i Sortlandsundet - Sortland kommune

Nordland fylkeskommune har mottatt ovennevnte søknad fra Sortland kommune i brev av 6.12.2023, til uttalelse innen 5.1.2024. Fylkeskommunen er takknemlig for å ha fått noen dager utsettelse, og beklager at det denne gang ikke lot seg gjøre å overholde opprinnelig frist.

Det er Kystverket som søker om dispensasjon for etablering av sjøbunnsdeponi i Sortlandsundet, i forbindelse med prosjektet «Strekning Stamsund – Risøyrenna med gjennomseiling Raftsundet» i Sortland kommune. Kystverket har samtidig søkt tillatelse til mudring og dumping for det planlagte tiltaket til Statsforvalteren i Nordland etter forurensningslovens bestemmelser, og fylkeskommunen har mottatt kopi av denne.

Prosjektet innebærer utdypninger i sjø ved Skanken og Lysrevet, og beregnes å omfatte inntil 30 m³ faste masser og inntil 30.000 m³ løsmasser. Kystverket anser massene primært som en ressurs som bør utnyttes framfor å deponeres i sjø. Kystverket ønsker å ha sjødeponiet avklart for å for å sikre framdrift i sitt prosjekt, i tilfelle en avtale med interessentene for massene, som er Sortland havn KF og Hadsel kommune, ikke kommer i orden raskt nok.

Arealet for omsøkt deponi er i kystsoneplan for Sortland, vedtatt 22.6.2023, avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone. Jf. tilhørende planbestemmelse § 4.2 bokstav b) er det ikke tillatt med utfylling og deponering i sjø innenfor området. Kystverket søker derfor om dispensasjon jf. pbl § 19-2 for etablering av sjøbunnsdeponi.

Med bakgrunn i lov om kulturminner, naturmangfoldloven, vannforskriften, vegloven og plan- og bygningsloven, herunder fylkesplanen og rikspolitiske retningslinjer, gir Nordland fylkeskommune følgende uttalelse.

Merknader
Gjennom Fylkesplan for Nordland 2023-2025 er det fastsatt at arealforvaltningen i fylket skal være bærekraftig, forutsigbar og basert på kunnskap og oppdaterte planer. Arealbruken skal skje etter en avveining mellom nærings-, friluftslivs- og miljøinteresser. Fylkesplanen

Adresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Samfunnsutvikling
Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø	Prinsensgate 100 Org.nr.: 964 982 953	E-post: post@nfk.no	**Plan og analyse** Lill-Anita Horn Tlf.: 75650575

inneholder mål for arealpolitikken i perioden, blant annet gjennom de arealpolitiske retningslinjene i kapittel 8. Disse finnes på vår nettside www.nfk.no/arealpolitikk.

Det bes om at disse legges til grunn ved behandling av søknaden.

Kulturminner
Siden tiltaket omfatter sjøbunn, vises det til egen marinarkeologisk uttalelse fra Norges arktiske universitetsmuseum (UM) den 12.12. 2023:

> *«…Tiltak i sjøbunnen med mudringsarbeid vil være begrenset i omfang og sannsynligheten for konflikt med eventuelle kulturminner under vann vurderes som liten. Eventuelle deponeringsområder tilknyttet Sortland havn og industriområde på Børøya ble høyst sannsynlig dekt av tidligere marinarkeologisk befaringer uten at det ble registrert automatisk fredete marine kulturminner eller andre funn av kulturhistorisk interesse. UM har derfor ingen merknader til søknaden.*
>
> *Vi minner tiltakshaver om at dersom en i forbindelse med tiltaket skulle kommer over automatisk vernete kulturminner eller funn av kulturhistorisk betydning, skal arbeid stanses og UM varsles jfr. kulturminneloven § 8, 2. ledd.»*

Det forutsettes at UMs uttalelse legges til grunn i kommunens vedtak. Fylkeskommunen har ingen ytterligere kulturminnefaglige merknader.

Mineralressurser
Skjellsand, korallsand, sand og grus på havbunnen er en viktig og strategisk resurs for Nordland. Som Kystverket skriver, kan slike ressurser brukes til dekking av forurenset materiale i havner. Ved svært høy renhet på korallsand vil produktet være svært ettertraktet til pH regulering av drikkevann, vassdrag og som tilsetting i kraftfôr.

Utvinning av slike ressurser er regulert gjennom havbunnsmineralloven §10-2 og rettigheter for utnyttelse tildeles av fylkestinget gjennom en midlertidig konsesjon for opptak. Kystverkets beskrivelse av tiltaket ved inngåelse av avtaler for bruk av massene, tolker fylkeskommunen at massene kan bli utvunnet.

I Nordland fylke finnes det i dag næringsaktører som livnærer seg av å utnytte slike masser og som i dag har aktive konsesjoner i Andøy kommune. Kystverkets beskrivelse av planlagt distribuering av opphentede løsmasser fra havbunnen, vil ha negativ påvirkning i markedene for skjellsand.

Nordland fylkeskommune kan ikke se å ha mottatt noen søknad fra Kystverket om utnyttelse av slike masser. En dispensasjon fra plan- og bygningsloven vil ikke automatisk medføre dispensasjon fra Havbunnsmineralloven.

Vannforvaltning
Nordland fylkeskommune savner en konkret vurdering etter vannforskriftens § 12, hvor det vurderes om den nye aktiviteten vil kunne forringe vannmiljøtilstanden i vannforekomsten og om det vil påvirke muligheten for å oppnå miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand. I denne sammenheng viser vi til at § 12 også omfatter kjemiske parametere/

kvalitetselementer. For å sikre at miljømålene nås, forutsetter fylkeskommunen at de nødvendige vurderingene blir gjort i tråd med regional vannforvaltningsplan og vannforskriften. Dersom en slik vurderinger ikke gjøres, vil det kunne utgjøre en mangel/feil i saksbehandlinga.

Dispensasjon
Plan- og bygningsloven er klar på at vilkårene for å gi dispensasjon er strenge. Det skal ikke være en kurant sak å fravike plan ved dispensasjon. I forarbeidene til plan- og bygningsloven er det framhevet at dispensasjoner ikke må undergrave planene som informasjons- og beslutningsgrunnlag:

Ut fra hensynet til offentlighet, samråd og medvirkning i planprosessen, er det viktig at endringer i planer av betydning ikke skjer ved dispensasjoner, men behandles etter reglene om kommuneplanlegging og reguleringsplaner. (Ot.prp.nr. 32 (2007-2008) s. 242).

For at kommunen skal kunne gi dispensasjon, må begge følgende vilkår i plan- og bygningsloven § 19-2 andre ledd, være oppfylt:

- Hensynene bak bestemmelsene det dispenseres fra, lovens formålsbestemmelse eller vesentlige regionale eller nasjonale interesser, kan ikke bli vesentlig tilsidesatt.
- I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være klart større enn ulempene.

Fordeler for samfunnet og ikke for søkeren
Det er i hovedsak planfaglige og samfunnsmessige hensyn, og hensyn knyttet til arealdisponeringen som skal tillegges vekt, og som må avveies når det er snakk om fordeler og ulemper. I henhold til pbl § 19-2 tredje ledd skal det i vurderingen legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet.

I dette tilfellet søkes det dispensasjon fra en nylig vedtatt kystsoneplan som har vært gjenstand for en demokratisk og bred interkommunal planprosess over flere år, og der også Kystverket har vært en sentral høringspart. Fylkeskommunen mener at Kystverket burde benyttet muligheten i nevnte planprosess til å gi innspill om de planlagte tiltakene.
Slik kunne disse blitt belyst i en større sammenheng og eventuelt hensyntatt ved utarbeidelse av kystsoneplanen. Fylkeskommunen mener det er beklagelig dersom kystsoneplanen ved et eventuelt dispensasjonsvedtak undergraves som styringsverktøy allerede fra starten av sin virketid.

I følge pbl § 19-2 første ledd kan det settes vilkår for et eventuelt dispensasjonsvedtak. Vilkår som kan bidra til å minimere uheldige virkninger av en dispensasjon vil være særskilt relevante å vurdere. Eksempler på vilkår kan være at det må søkes om uttak av skjellsandressursen i henhold til mineralloven, at eventuelt mengde masse som deponeres i sjø må vesentlig reduseres, at vannmiljø vurderes i henhold til vannforskriften, og lignende.

<u>Oppsummering</u>
Med henvisning særskilt til fylkeskommunens merknader som gjelder mineralressurser, vannforvaltning og planforhold, frarådes at det gis dispensasjon for deponering av masser i sjø som omsøkt. Før kommunen kan ta stilling til om den vil gi dispensasjon eller ikke, er det en forutsetning at vilkårene i pbl § 19-2 andre ledd er oppfylt.

Dersom kommunen finner å kunne gi dispensasjon, ber fylkeskommunen om at det for en eventuell tillatelse settes vilkår som avbøtende tiltak for å ivareta mineralressurser og vannmiljø best mulig.

Nordland fylkeskommune ber om å få tilsendt vedtaket når det foreligger.

Med vennlig hilsen

Liss-Ane Simonsen
konstituert faggruppeleder - Plan og analyse

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kontaktinformasjon

Tema	**Navn**	**E-post**
Kulturminner	Stine Grøvdal Melsæther	stigro@nfk.no
Mineralressurser	Even Sunnanå Nikolaisen	evenik@nfk.no
Vannforvaltning	Linn Hjelmeland Svendheim	linsve@nfk.no
Plan og øvrig	Lill-Anita Horn	lilhor@nfk.no

Kopi til

Kystverket	Postboks 1502	6025	Ålesund
Samediggi Sametinget	Ávjovárgeaidnu 50	9730	Karasjok
Statsforvalteren I Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Universitetet I Tromsø - Norges Arktiske Universitet	Postboks 6050 Stakkevollan	9037	Tromsø